

Transitievisie Warmte Gemeente Nijkerk
Verslaglegging klankbordgroepen warmte

2020-2021

Klankbordgroep sessie 1 – 11 november

Tijdens deze eerste bijeenkomst van de Klankbordgroep warmte hebben we het gehad over de Transitievisie Warmte (TVW) en wat die betekent voor gemeente Nijkerk. Daarbij hebben we gediscussieerd over wat belangrijk is in de warmtetransitie en wat terug zou moeten komen in de TVW.

Daarbij werden de volgende punten naar voren gebracht.

- Het kostenplaatje is het meest interessant voor inwoners. Wat kost een maatregel en hoe verdient zich dat terug?
- Qua technische ontwikkelingen zitten we nog aan de voorkant en betalen dus nog de hoofdprijs.
- Wanneer je als inwoner gaat verduurzamen zijn de eerste financiële hobbels pittig. En daarmee een hoge drempel.
- Wat het meeste oplevert is isoleren. Het verdient zich het makkelijkste terug en is letterlijk het meest voelbaar (comfort).
- Isolatiewaarde moet wel hoog zijn.
- Isoleren zou speerpunt van de gemeente moeten zijn.
- Let op: de warmte in huis houden is fijn in de winter. Maar in de (lange) zomer willen mensen juist koelte. En kopen dan energieslurpende airco's.
- Isolatie helpt ook bij het koel houden van een woning (wordt minder snel warm door warmte van buitenaf).
- Behoeftte aan een apparaat dat 's zomers koelt en 's winters verwarmt.

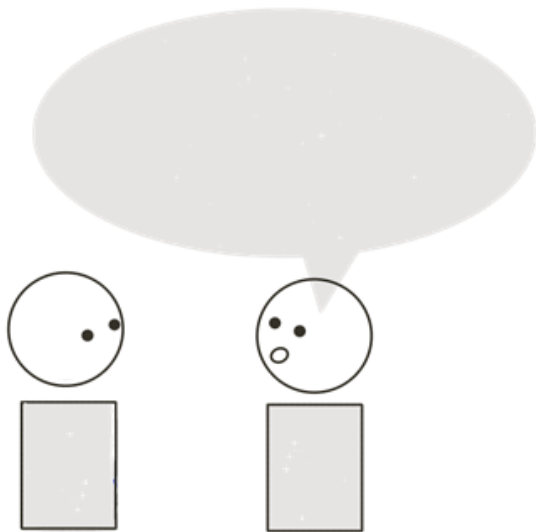
- Door inwoners aan te moedigen om te investeren in isolatie, win je als gemeente tijd om de komende jaren de innovaties in de gaten te houden en dan een plan te trekken.
- Doordat wijken in verschillende periodes en met diverse technieken zijn gebouwd en ook verschillen qua indeling en systemen is er niet één blauwdruk die op iedere wijk past. Het wordt eerder een vermenging van systemen.
- Maak de transitie behapbaar. Met kleine stapjes, realistische doelstellingen, maak inzichtelijk wat het inwoners oplevert.
- Stap 1: isoleren. Van het aardgas af is pas een latere stap.
- Deelnemers van de klankbordgroep vrezen dat mensen de transitie teveel bagatelliseren. Dat ze denken dat we toch niet van het aardgas af gaan. We moeten dus werken aan bewustwording. En realisme.

- Twee inwoners die hun huis van boven tot onder hebben verduurzaamd geven aan dat ze (financiële) steun van het rijk zijn misgelopen. Doordat er een subsidiepot leeg was voor dat jaar liepen ze een groot bedrag mis. En daarna konden ze er geen aanspraak meer op maken, omdat ze de werkzaamheden al hadden uitgevoerd. Daarin misten ze de juiste informatie en flexibiliteit.
- Eén inwoners vertelt dat hij begon met naden en kieren dichten tegen de tocht. Vervolgens stapte hij over op dubbelglas. Uiteindelijk hele zolder (werkplek) aangepakt. Van het één kwam het ander.
- Jong stel vertelt: bij verbouwing meest verdiept in isolatie-mogelijkheden. Wat het energieloket vertelden wisten we eigenlijk allemaal al.
- 65-jarige inwoner zegt niet zoveel meer te gaan doen, want hij haalt het er gezien zijn leeftijd toch niet meer uit.

Klankbordgroep sessie 2 – 3 maart

Programma:

- ❖ Wat is je naam en waar woon je (welke wijk)?
- ❖ Wat verwacht je van vanavond?
- ❖ Welke vraag/zorg/idee heb je voor de gemeente?
- ❖ Brainstorm

VERWACHTINGEN VAN DE KLANKBORDGROEP

- ❖ Welke verwachtingen heb je bij de bijeenkomsten met de klankbordgroep?

“Benieuwd naar welke kosten op inwoners af gaan komen”

“Benieuwd naar wat er op het gebied van de energietransitie en aardgasvrij gaat gebeuren in de gemeente”

VRAGEN AAN DE GEMEENTE

Vraag	Antwoord
Wat zijn de kosten van de energietransitie en om van het aardgas af te gaan?	De kosten voor de energietransitie lijken heel hoog te zijn. We willen jullie graag meer vertellen over wat deze kosten precies zijn, maar helaas kunnen we dat nog niet. Het is nog niet helemaal bekend hoe we dit allemaal gaan betalen. We weten bijvoorbeeld nog niet welke subsidies en financiële constructies de Rijksoverheid in de toekomst beschikbaar gaat stellen. Ook weten we nog niet hoe de Rijksoverheid om wil gaan met het feit dat kosten voor de energietransitie per huis en per wijk kunnen gaan verschillen.
Wat betekent woonlastenneutraliteit?	Het kabinet ziet 'woonlastenneutraliteit' als het gelijk blijven of lager worden van de maandelijkse lasten die een huishouden betaalt aan energie (gas, elektriciteit, warmte) en hypotheeklast of huur. Dat wil zeggen dat de verlaging van de energierekening van een huishouden minimaal gelijk is aan de maandelijkse financieringskosten of huurverhoging op het moment dat de energiebesparende maatregelen worden genomen. Door de maatregelen verbetert daarnaast vaak ook het wooncomfort en zal de waarde van een woning naar verwachting stijgen (Bron: Klimaatakkoord).
Hoe ziet de warmtetransitie eruit voor bedrijven?	De gemeente is gesprekken aan het opstarten met bedrijven, mede in samenhang met de mogelijkheden voor zon op grote daken. En we hopen op initiatieven van bedrijven die restwarmte hebben omdat ze bijvoorbeeld een grote koelvraag hebben.

VRAGEN AAN DE GEMEENTE

Vraag	Antwoord
Welke warmtebronnen zijn er in de gemeente Nijkerk?	Er zijn weinig warmtebronnen in de gemeente Nijkerk aanwezig. Momenteel wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor restwarmte vanuit de industrie, thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) en geothermie. Het is nog niet helemaal bekend welke rol deze warmtebronnen gaan spelen voor de gemeente Nijkerk. Dit wordt ook nog in regionaal verband onderzocht (in de Regionale Energie Strategie).
Hoe weegt het advies van de klankbordgroep mee?	De adviezen en vragen van de klankbordgroep nemen we mee in 1) het proces dat we gaan doorlopen en 2) in het rapport van de Transitievisie Warmte. Zo nemen we de adviezen bijvoorbeeld mee in onze participatiestrategie en de volgorde waarop wijken kansrijk zijn om van het aardgas af gaan. De vragen die door de klankbordgroep worden gesteld maken ons ook bewust van de vragen die andere inwoners waarschijnlijk ook hebben. Daar kunnen we ons nu beter op voorbereiden.
Waar kunnen we als inwoner nu al rekening mee houden?	Sommige maatregelen kun je nu al nemen zonder dat je daar later spijt van krijgt. Het gaat hierbij vooral om energiebesparende maatregelen, zoals extra isolatie. Ons eigen energieloket is er om inwoners te helpen bij dit soort keuzes: https://www.duurzaam-nijkerk.nl/inwoner/energieloket-nijkerk/ .

VRAGEN AAN DE GEMEENTE

Vraag	Antwoord
Wordt de warmtebron houtverbranding ook meegenomen?	In de basis is houtverbranding niet doorgerekend als in de technische analyses die achter de Transitievisie warmte zitten. In de transitievisie warmte worden echter nog geen definitieve keuzes gemaakt over het energiesysteem. In Nijkerk zien we afhankelijk van het gebied mogelijkheden voor individuele mogelijkheden (per gebouw) en / of warmtenetten. Het staat op voorhand niet vast met welke warmtebron de individuele gebouwen of warmtenetten gevoed worden. Technisch gezien kan dit biomassa (hout) zijn. Dit is echter niet in Nijkerk in beeld en is gezien het maatschappelijk draagvlak geen waarschijnlijke optie.
Is bio-energie van drijfmest een oplossing?	Ja, hiervan kan biogas (of groengas) geproduceerd worden. Dit is een van de oplossingen die expliciet meegenomen is als duurzame warmtebron. Vanuit maatschappelijke kosten bezien is dit zelfs een aantrekkelijke optie; het vergt immers relatief aanpassingen aan de woning en infrastructuur. Er kan in Nederland echter veel minder biogas geproduceerd worden dan er vraag naar is als we overstappen op duurzame warmtebronnen. Het is daarom nog niet duidelijk in hoeverre het beperkte beschikbare biogas voor de woningen in Nijkerk beschikbaar zal komen. Het is echter niet waarschijnlijk dat hiervan voldoende beschikbaar zal zijn. Het dient daarom ingezet te worden waar dit het hardst nodig is. De potentie en mogelijkheden voor biogas zal verder onderzocht worden de komende jaren.
We moeten gaan investeren in energie/warmte bronnen. Hoe gaan we voorkomen dat investeringen hierin worden gedaan door partijen die niet uit de gemeente Nijkerk komen?	Door het heft zoveel mogelijk in eigen handen te nemen en samen te werken met onze inwoners. Bijvoorbeeld door een warmtecoöperatie op te richten
Hoe zit het met de proefwijken? Daar wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn? Maar men gaat niet direct van het gas af? Zijn zij de laatste in de rij voor definitieve aanpak?	De proefwijken (Rensselaer en Campenbuurt) gaan niet per sé als eerste of als laatste van het aardgas af. Omdat in deze wijken de straten over een poosje open gaan voor onderhoud, zijn we benieuwd of inwoners misschien zelf al toe zijn aan verduurzamen, zodat we -eventueel- rekening kunnen houden met een wens vanuit de bewoners om stappen te nemen om aardasvrij te worden. Dat zijn we aan het inventariseren.

BRAINSTORM

- ❖ Wat is de meest optimale manier voor participatie?

Brainstorm:

Hoe zorgen we ervoor dat u en uw buurtgenoten betrokken raken bij het aardasvrij maken van hun wijk/buurt/dorp/buurtschap?

- ❖ Wanneer bent u en zijn uw burens 'goed' betrokken?
- ❖ Wie kunnen we betrekken?
- ❖ Wat kunnen we dan doen? En hoe doen we dat?
- ❖ Wat kan de klankbordgroep doen?

Digitaal aan de slag

- ❖ Eind van de brainstorm: samenvatten van ideeën

- ❖ De ingevulde Mural is te vinden in de bijlage
- ❖ De volgende slides (deel 1 tot en met 7) bevatten een samenvatting van al onze ideeën

DE IDEEËN (DEEL 1)

Firma's die
energiescans/warmtescans uitvoeren,
uitnodigen tijdens
vergaderingen van
Vve's

Om je burens mee te
krijgen, moet het
aantrekkelijk worden
gemaakt mee te doen

De discussie wordt heftiger als besluiten al
genomen zijn, voordat inwoners kunnen
meedenken. Keuzevrijheid is voor inwoners
namelijk belangrijk

Door van het verhaal over de
duurzaamheidsscan een goed
verhaal te maken kunnen de
bewoners enthousiast gemaakt
worden en zodoende het
benodigde aantal stemmen te
krijgen om tot uitvoering over te
gaan

Men moet geïnformeerd worden over
de verschillende warmteopties en
beschikbare warmtebronnen

Mensen zijn 'goed' betrokken als
ze ervan overtuigd zijn dat
aanpassingen in onze huidige
manier van leven nodig zijn

Het is belangrijk
dat inwoners
kunnen
meebeslissen

De energietransitie is voor veel mensen nog
een 'ver van mijn bed show'. Het is nog niet
altijd duidelijk waarom we überhaupt met de
energietransitie aan de slag gaan

DE IDEEËN (DEEL 2)

Transparantie naar inwoners is belangrijk. Informeren naar inwoners via bijvoorbeeld weekbladen. De gemeente heeft al best veel gedaan. Het is belangrijk dat naar inwoners te communiceren

Het aanstellen van ambassadeurs kan helpen om inwoners te enthousiasmeren mee te denken over aardgasvrije wijken

Er is nog weinig draagvlak voor waarom we van het aardgas moeten gaan. Hier moeten mensen over worden geïnformeerd

Het moet aan inwoners duidelijk worden gemaakt welke keuzes inwoners wel en niet hebben. In het geval van een warmtenet is het handig van te voren al duidelijk te hebben wie geïnteresseerd is

Er kan worden gewerkt met een appgroep per wijk

Informeren in 'Jip en Janneke' taal

Mond-tot-mond informeren werkt goed. Vertel je burens over de energietransitie

Mensen zien vaak meer beren op de weg dan voordelen

DE IDEEËN (DEEL 3)

Er zijn veel contrasterende ideeën in de energietransitie.
Bijvoorbeeld: de warmtebron die wordt gebruikt om van het aardgas af moet gaan, moet ook schoon zijn

Het helpt om
successen van
anderen te laten zien

Duidelijke
verwachtingen creëren
aan voorkant

Informereren over de
energietransitie tijdens
de verkiezingen

Mensen moeten niet het
gevoel hebben dat er hen
iets opgelegd wordt

Voorlichten in
centrum, bibliotheek
en wijken

Mensen zijn 'goed' betrokken
als ze het gevoel hebben
gehoord te zijn

Duurzaamheidsscans laten maken

Mensen zijn 'goed' betrokken als
er een plan ligt waar draagvlak
voor is

Vragen en antwoorden op
de website van de
gemeente plaatsen

Het helpt om
voorbeelden van
andere gemeenten te
laten zien

Reageren/informereren naar aanleiding van
landelijke berichtgeving (bijvoorbeeld over
tegenvallende pilots aardgasvrije wijken Rijk)

DE IDEEËN (DEEL 4)

Isoleren, je kunt sowieso gaan besparen, 'aardgasvrijgereed' of 'transitiegereed' maken.

Werk met een aantal pilot woningen in de wijken. Maak mensen jaloers...

Ruimte houden voor voortschrijdend inzicht

Betrek mensen zo vroeg mogelijk want discussie komt er toch, en die wordt heftiger als je het uitstelt

Wanneer betrekken? In wijken waar de ketel 16 jaar oud is, komt de vraag van vervanging. Dat is een logisch moment.

Nieuwere woningen zijn makkelijker dan nijkerk centrum. Dat zou een strategie kunnen zijn in de volgorde: snel successen laten zien.

DE IDEEËN (DEEL 5)

Vve's
betrekken

Iedereen heeft zijn eigen kanalen, eg
(lokale) tv, krant, social media.
Gebruik meerdere kanalen. Kaartje in
de bus , met verwijzing naar website,
verkiezingsbureaus posters op de
deur

Alle bewoners moeten betrokken
worden

Koplopers een rol geven

Duurzaamheidscoaches
langs de deuren van mensen
laten gaan

De
klankbordgroepleden
kunnen in gesprek
gaan met buren

Lokale
bedrijven
betrekken

Mensen die kennis van zaken hebben en de
energietransitie kunnen uitleggen moeten betrokken
worden

Mensen met gelijksoortige
problematiek/uitdagingen en ervaringen bij
elkaar brengen

HOE WAS DE SESSIE?

- ❖ Er is behoefte wat dieper in te gaan op de technische mogelijkheden er zijn en welke in onze situatie het beste zijn
- ❖ Het helpt als vragen aan de klankbordgroep voorafgaand aan de sessie al worden opgestuurd
- ❖ Er zijn ook zorgen over de energietransitie
 - Hoe zorgen we dat het geen Poolse landdag wordt?
 - Heeft de regering zich laten leiden door lobbyisten met uitsluitend dollartekens in hun ogen
 - Er is nog veel te winnen met energiebesparing. Denk aan het verminderen van vervoersbewegingen, de levensduur van onze producten langer mee laten gaan, verminderen afval
 - Waar komt het geld vandaan?
- ❖ Al met al was de sessie wel leerzaam, nieuwe dingen gehoord om te delen met burens VvE
- ❖ Het tijdstip en dag (woensdag van 19.30 – 21.30) komt prima uit

Wat doen we met de oogst?

“De oogst van deze sessie met de klankbordgroep wordt onder meer gebruikt om een plan voor participatie met bewoners binnen de gemeente Nijkerk binnen het traject richting aardgasvrije wijken”

Klankbordgroep sessie 3 – 24 maart

Terugblik op de eerste avond: nog vragen?

De techniek induiken

Introductie en uitleg

Voorlopige uitkomsten

Vragen beantwoorden

Brainstorm: Wat maakt een wijk kansrijk om van het aardgas af te gaan? Wat zijn de belangrijkste criteria?

Brainstorm

Hoe was de sessie? En vragenronde

Vragen

Is bio-energie van drijfmest een oplossing?

Ja, hiervan kan biogas (of groen gas) geproduceerd worden. Dit is een van de oplossingen die expliciet is meegenomen als duurzame warmtebron. Vanuit maatschappelijke kosten bezien is dit zelfs een aantrekkelijke optie; het vergt immers relatief weinig aanpassingen aan de woning en infrastructuur.

Er kan in Nederland echter veel minder biogas geproduceerd worden dan er vraag naar is als we overstappen op duurzame warmtebronnen. Het dient daarom ingezet te worden waar dit het hardst nodig is. De potentie en mogelijkheden voor biogas worden de komende jaren verder onderzocht, maar tot 2030 is dit geen oplossing die op grote schaal toegepast gaat worden.

Vraag/Opmerking	Antwoord
In hoeverre nemen we de waarde propositie mee in de plannen voor aardgasvrije wijken?	Behalve maatschappelijke kosten zijn er nog veel andere aspecten die moeten worden meegenomen. Een voorbeeld is het comfort in de woning. Het ultieme antwoord hierop is echter nog niet gevonden.
Zijn er al geleerde lessen over de proeftuinen die we hebben uitgevoerd?	Ja, de proeftuinen gaan niet zo snel. Een belangrijke les voor nu is dat we het niet zwart-wit moeten bekijken en veel meer moeten uitgaan van een procesbenadering.
Hoe zit het met blokverwarming?	Blokverwarming is een optie, zowel per blok als onderdeel van een groter warmtenet.
Draagkracht is belangrijk. Maar nog wel 'ver-van-mijn-bed-show'. Welke maatregelen denkt Nijkerk te kunnen nemen?	Op dit moment zijn er verschillende maatregelen genomen door de gemeente Nijkerk. Er wordt gewerkt aan een isolatiehandleiding (inclusief voorbeeldwoningen), is er goede informatievoorziening via www.duurzaam-nijkerk.nl en wordt het Energieloket uitgebreid. Ook is er een warmtecoördinator aangesteld.
Mensen zijn huiverig ergens voor te kiezen. Moet er niet meer energie worden gestoken in geen spijt maatregelen?	Onderdeel van warmtetransitie is het inzetten op geen spijt maatregelen, zoals isoleren en het besparen van energie. De gemeente neemt dit mee in haar aanpak. Ook binnen de Transitievisie Warmte.
Alle voorbeelden zijn altijd gedaan met plaatjes en oplossingen voor eengezinswoningen of vrijstaand. Ik zie nooit iets over een appartementencomplex want daar hebben wij heel andere problemen om op te lossen	Klopt, hier is meer aandacht voor nodig. Dit nemen wij mee in de uitwerking van de Transitievisie Warmte. Tevens is er een Kenniskring voor VvE's waar u zich gratis voor kunt aanmelden. Deze Kenniskring richt zich op het delen van informatie over het verduurzamen van VvE's. Aanmelden kan via het energieloket.
Pellet kachel kan een vervelende geur geven	
In hoeverre is een houtachtige biomassacentrale een optie voor de gemeente Nijkerk?	Dit behoort tot de mogelijkheden. We zien dit voor Nijkerk echter niet direct als kansrijke oplossing. Hier zijn op korte termijn ook geen plannen voor.

Vraag

Antwoord

Kwaliteitsadvies en beheer door Gemeente van installateur en leverancier zou een goed hulpmiddel kunnen zijn. Je weet op dit moment niet wie goed is.

Brussel gaat aardgas als duurzaam beschouwen, wat betekent dat voor de transitie van Nijkerk?

Het is nog helemaal niet zeker of Brussel de bouw van nieuwe aardgascentrales daadwerkelijk als 'duurzame' investering zal gaan beschouwen. Dat neemt niet weg dat aardgasverbranding bijdraagt aan klimaatverandering. Het verandert daarom de opgave niet.

Zouden we iets met waterstof kunnen doen qua import uit ander landen?

Dit is op korte termijn geen reële optie, vanwege de hoge kosten. Op een later moment kan dit (misschien) wel interessant worden, maar dat zal pas (ver) na 2030 zijn.

In december is er een enquête geweest. Hierin is een interesse aangegeven om de voorzijde van de slaapkamer duurzaam te maken, met burens.

Hiervoor kan je je melden bij het Energieloket. Wij zien graag dit soort gezamenlijke initiatieven en willen jullie helpen om het verder te brengen.

Is de infrastructuur die er nu ligt voor aardgas ook 1-op-1 bruikbaar voor bijvoorbeeld waterstof?

Ja, dat kan in de meeste gevallen.

Hoe staat het met CO₂ uitstoot bij verbranden van biogas?

Biomassa is een hernieuwbare energiebron. Biomassa is onderdeel van de natuurlijke koolstofkringloop. Dit draagt daarom niet bij aan klimaatverandering. Aardgas zit diep onder de grond opgesloten. Door dit te verbranden komt er extra CO₂ in de atmosfeer, wat klimaatverandering veroorzaakt.

Biomassa verbranding. In hoeverre is dat echt een optie voor de gemeente Nijkerk?

We zien dit voor Nijkerk echter niet direct als kansrijke oplossing. Hier zijn op korte termijn ook geen plannen voor.

Amersfoort heeft wel twee biomassacentrales gepland. Hoe verhoudt zich dat dan tot Nijkerk?

Nijkerk is hier niet bij betrokken.

Vraag	Antwoord
Is er ook gekeken naar afvalwater in de door RHDHV uitgevoerde studies?	De mogelijkheden hiervoor zijn beoordeeld in Nijkerk.
Hoe nemen we nieuwbouw mee?	Nieuwbouw wordt niet meegenomen in de TVW. Dit omdat nieuwbouw al aardgasvrij wordt opgeleverd.
Eigendom/ eigenaarschap bij private huur is lastig.	
In het buitengebied kan water uit de grond (WKO) een optie zijn.	
Wat gebeurt er met het bestaande gasleiding netwerk? Wordt de bruikbaarheid van dit netwerk onderzocht voor waterstofgas?	Wat er precies met het gasnetwerk gaat gebeuren, dat is nog niet bekend. Samen met de netbeheerder wordt dit de komende jaren onderzocht. Het gasnetwerk is geschikt voor groen gas of zelfs waterstofgas. Het is nog onbekend of we het gasnetwerk hiervoor gaan gebruiken. Wat zeker is, is dat niet alle gebieden in de gemeente ook na 2050 aangesloten blijven op het gasnet. Sommige wijken zijn geschikt om bijvoorbeeld een warmtepomp te installeren. We onderzoeken in samenwerking met de netbeheerder in welke gebieden, welke manieren van verwarmen in de toekomst het beste zijn.
Restwarmte uit industrie, leuk, maar wat als die bedrijven (als leverancier) failliet gaan of gaan verhuizen?	Restwarmte uit de industrie lijkt op dit moment geen kansrijke optie in de gemeente Nijkerk, mede om deze reden.
Waarom niet, zoals ik eerder heb gerapporteerd een meersporenbeleid? Een beleid deels gebaseerd op besparingen en investeren in de productie van nieuwe energie in (sub)tropische landen?	Dit zijn keuzes die op landelijk niveau gemaakt worden. Als individuele gemeente hebben wij hier weinig invloed op. Wel zetten we in onze eigen Transitievisie Warmte in op meerdere sporen voor onze lokale warmtevoorziening, dus zowel gericht op duurzame opwek, energiebesparing/isoleren en alternatieve warmtevoorziening.

Wanneer is het stroomnetwerk geschikt voor massaal elektra gebruik (koken, verwarmen, douche/bad), o.a. dus ook het aanpassen van de meterkast zoals hoofdzekering en groepenkast, en voor wie zijn die kosten dan; eigenaar, stroomleverancier, netwerkbeheer, gemeente of rijk?

Samen met de netbeheerder en andere betrokken partijen onderzoeken we in welke gebieden, welke manieren van verwarmen in de toekomst het meest geschikt zijn. In de het ene gebied zal meer moeten worden geïnvesteerd in het stroomnetwerk dan in het andere gebied. Het kostenplaatje en de verdeling hiervan hangt sterk samen met de gekozen warmteoplossing en de regelingen die hiervoor komen vanuit de Rijksoverheid. Ons uitgangspunt is in ieder geval dat de warmtetransitie in Nijkerk betaalbaar moet blijven, zowel voor onze inwoners als voor de andere partijen die hierbij betrokken zijn.

Wat is het landelijk beleid op de lange termijn voor opwekking energie (stroom) naast windmolens en zonnepanelen. Kunnen we daar nog later op aansluiten?

Landelijk gezien wordt momenteel vooral ingezet op wind- en zonne-energie. Per regio wordt dit uitgewerkt in de Regionale Energie Strategie (RES). Als Nijkerk zijn we aangesloten bij de RES FoodValley (zie <https://www.regiofoodvalley.nl/>). Daarbij hoort ook het investeren in infrastructuur en mogelijkheden om elektriciteit op te slaan. Ook wordt gewerkt aan het zo slim mogelijk omgaan met de duurzame elektriciteit. Zo zorgen we ervoor dat we de elektriciteit zoveel mogelijk gebruiken op de momenten dat het wordt opgewekt. Over andere (innovatieve) vormen van duurzame opwek, zoals biomassa, kernenergie en waterkracht, worden in eerste instantie in de landelijke politiek besluiten genomen. Daarbij zal normaal gesproken rekening gehouden worden met de voorzieningen die er al zijn of op korte termijn komen.

Hoe om te gaan met ruimtegebrek, etc. in appartementen? Wat is mogelijk voor appartementen?

Dit is een belangrijk aandachtspunt voor appartementen. In de Wijkuitvoeringsplannen kunnen we in meer detail naar de specifieke gebouwen binnen een gebied kijken. Ook beschouwen we het als aparte groep voor de communicatie en informatievoorziening. Via het Energieloket kunt u wel alvast individueel worden begeleid bij het verduurzamen van uw woning/appartement, daarnaast staan er ook een groot aantal tips op <https://www.duurzaam-nijkerk.nl/>.

Wat te doen met eigenaren die niet willen (b.v. qua leeftijd) of kunnen (vanwege de kosten) of gewoon geen ruimte hebben voor b.v. een boiler? Kunnen die bij b.v. een VvE alles dan tegenhouden?

In Nijkerk hechten we veel waarde aan de keuzevrijheid van onze inwoners. Vooralsnog is het niet verplicht om aan de warmtetransitie mee te doen. Het kan wel zijn dat de Rijksoverheid dit op de lange termijn gaat verplichten. Wij verwachten dat de warmtetransitie heel geleidelijk zal gaan: het is een proces van tientallen jaren. Techniek en kosten blijven zich ontwikkelen, waardoor oplossingen die nu nog niet haalbaar zijn dat in de toekomst wel kunnen worden. Verder worden nieuwe woningen nu al aardgasvrij opgeleverd. Wat betreft de VvE hangt dit samen met de juridische afspraken die binnen de VvE gelden, zoals de statuten en het huishoudelijk reglement. Dit verschilt per VvE.

Misschien zijn STES-buffers en HeatCycle een optie

BRAINSTORM

1. Welke wijken zijn kansrijk om mee te starten? Inschatting

Wijken waar jonge mensen wonen, met kinderen. Zij zijn de toekomst.

Wijken waar de grootste winst te behalen valt

Wijken die sowieso een upgrade moeten ondergaan.

Millennial-wijken en quick-wins.

De recente nieuwbouw; Terassen, Bogen en Corlaer. Deze huizen hebben al goede isolatie.

Eerst wijken waar een individuele oplossing wordt verwacht.

Juist niet in een recente wijk. Want als er al individuele oplossingen zijn dan wil men geen warmtenet meer.

De nieuwste wijken. Corlaer heeft al goede isolatie. Bij

Paasbos-West/ Paasbos-Oost. Heeft voorsprong in aanwezige energiebronnen, duidelijke infrastructuur, verbeter slag qua bouwjaar.

Als proefwijk is de oranjewijk een betere optie. Huurwoningen worden in 2022 gerenoveerd.

Wijken waar veel gelijksoortige huizen voorkomen. Hier kunnen gerichter plannen worden gemaakt

Wijken met diverse gebouwsoorten zijn uitdagender dan een wijk met maar een soort woningtype

Buurtten met hogere energie labels (F en G)

Wijken waar bewoners zelf al zijn gestart, dit geeft hun een steuntje in de rug. In Paasbos hebben een aantal mensen al zelf verduurzaamd.

Geen voorkeur voor volgorde wijken. Ik denk dat pas een wijkkeuze gemaakt kan worden als duidelijk is wat we als energiebron gaan gebruiken. Dan weet je wat er aan bepaalde woningtypen moet gebeuren.

"Isoleren is onafhankelijk van welke bron je gebruikt"

BRAINSTORM

1. Welke criteria bepalen dat?

Kosten; als je er nog niet woont, is isoleren en aardgasvrij maken veel eenvoudiger en goed koper te realiseren;

Draagvlak; bij een nieuwe woningen sta je veel meer open voor veranderingen en of nieuwe zaken.

Als je met de makkelijkste wijk begint heb je succeservaringen. Dit creëert draagvlak.

infrastructuur is niet al te ingewikkeld

Des te nieuwer de wijk, deze te sneller up-to-date te krijgen.

Enthousiasme bewoners

Wijkopbouw, gebouwtypes

Isolatiewaarde kan ook een criterium zijn

Betrouwbare overheid; dus niet subsidiepotje wordt opgeheven, regels worden lopende de rit aangescherpt of veranderd;

BRAINSTORM

1. Welke criteria wegen het zwaarst?

Acceptatie

Kosten voor bewoner

Kosten en soort
energiebron

Bronnen

Draagvlak

Eigenaarschap
van de transitie

Mogelijkheden binnen de gemeenten, maar ook binnen de bestaande woningbouw. mogelijkheden binnen de gemeenten, maar ook binnen de bestaande woningbouw. vloerverwarming in een flatgebouw met blokverwarming lijkt geen goede keuze

BRAINSTORM

1. Hoe communiceren we naar deze wijken?

Daar zijn professionele
communicatieadviseurs
voor om die vraag goed
te kunnen
beantwoorden.

O.b.v. de WOZ zou een
stimuleringsregeling opgezet
kunnen worden met kortingen
en toeslagen om, naast het
bestaande subsidiesstelsel,
de bewoners te motiveren.

Communiceren
MET en niet naar
bewoners

Helder. Het
bieden van
overzichtelijke
informatie

Dienende rol
gemeente

zorgen voor een
democratisch proces

Geef het gevoel: De
gemeente staat aan onze
kant!

Klankbordgroep sessie 4 – 15 september

Terugblik vorige bijeenkomst van de klankbordgroep

Aan de hand van een aantal sheets wordt toegelicht wat er in de vorige klankbordgroep bijeenkomst besproken is. Ook wordt laten zien welke adviezen van zowel de klankbordgroep als van de inwoners zijn opgenomen in de visie.

De leden geven aan dat zij zich kunnen vinden in de genoemde punten. Er wordt aandacht gevraagd voor koeling en airco's. Deze zorgen ook voor een aanzienlijke belasting op het energienet. Ook wordt aangegeven dat kosten erg belangrijk zijn. Zo hebben veel gepensioneerden geen interesse om te verduurzamen. Er wordt aangegeven dat de gemeente bezig is met 2 voorbeeldwoningen in de wijken Campenbuurt en Rensselaer. Aan de hand van deze voorbeeldwoningen kunnen inwoners berekenen wat de kosten zullen zijn voor het verduurzamen van hun eigen woning.

Toelichting op de vier sporen

Uitgangspunt voor deze sporen zijn de maatschappelijke kosten. Het doel is om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden

Spoor 1: mogelijke warmtenetten in Nijkerk en Hoevelaken.

Spoor 2: herinrichting van de wijken Campenbuurt en Rensselaer. Vanuit dat uitgangspunt kijken we naar meekoppelkansen voor deze wijken.

Eenzijds onderzoek naar verzwaring van het energienetwerk, anderzijds onderzoek naar mogelijke warmtenetten.

Spoor 3: onderzoek naar hybride warmtepompen en all-electric. Dit betreffen nieuwe wijken. De meeste huizen zijn al goed geïsoleerd en daarom geschikt voor all-electric.

Spoor 4: individuele initiatieven in Nijkekerveen en het landelijke gebied. Voorbeelden: windmolens, zonnepanelen.

Vragen/opmerkingen

- Is het verplicht om mee te doen aan een warmtenet als dit in de wijk komt?

De gemeente kan inwoners niet verplichten om mee te doen. Het is alleen niet precies te zeggen hoe lang het gasnet blijft liggen. Uiteindelijk is het de bedoeling dat iedereen aardgasvrij wordt.

- Wat zijn de bronnen voor een warmtenet in Nijkerk, bijvoorbeeld door restwarmte van bedrijven.

Er is onderzoek gedaan naar restwarmte in Nijkerk. Er zijn wel een aantal bedrijven die restwarmte produceren. Echter is de business case op dit moment niet rendabel. Dus kostentechnisch is het momenteel (nog) niet interessant.

- Wat zijn de ontwikkelingen en mogelijkheden van biogas / groen gas en waterstof. Is het mogelijk om het huidige gasnetwerk te gebruiken voor waterstof?

Het is momenteel nog niet haalbaar om waterstof op grote schaal in te zetten voor stedelijk gebruik, zowel technisch als qua kosten.

- Wordt in de gesprekken met Liander ook meegenomen dat er steeds meer airco's en elektrische auto's komen, die invloed hebben op de druk op het netwerk?

Dit is iets waarvoor we aandacht hebben, maar ook voor Liander is de transitie een hele opgave. Veel is nog niet bekend.

Tips van de klankbordgroep

- Gebruik bij zonnepanelen de stroom op de piektijden. Zet dus juist wel overdag je wasmachine aan en laad overdag ook je auto op. Dus op het moment van opwekken gebruik je de stroom van je eigen opwek. Dat draagt bij aan het voorkomen van overbelasting van het netwerk.
- Kom vooral niet langs de deuren om mensen aan te sporen om te verduurzamen. Dat is storend. Zorg als gemeente voor de juiste informatie en bij interesse zoeken we het zelf wel uit.
- Vertel het verhaal van jouw verduurzaming aan je omgeving, bijvoorbeeld aan mensen uit de wijk. Ga het gesprek met die mensen aan. Iemand merkt dat als hij vertelt waarom hij geïnvesteerd heeft in verduurzaming, dan begint de bal te rollen en worden anderen ook enthousiast. Pak dus de rol van ambassadeur. Anderen delen deze ervaringen.
- Concept 'gluren bij de burens'. Iets organiseren zodat je bij duurzame inwoners kunt binnenkijken en zien wat zij aan verduurzaming hebben gedaan.
- De kosten zijn vaak de reden waarom veel mensen niet willen verduurzamen.
- Maak duidelijker dat de 4 sporen nog onderzocht worden. In de samenvatting lijkt het alsof de sporen door de gemeente zijn bedacht en dat het al vaststaat dat het op die manier gaat gebeuren. Het is fijn om te merken dat nog niets vast staat. En het is goed om toe te voegen waarom voor deze 4 sporen gekozen is. Enerzijds is dit dus de aanname van het zo laag mogelijk houden van de maatschappelijke kosten en voor campenbuurt en renselaer (spoor 2) heeft het te maken met de meekoppelkansen in verband met de herinrichting van de wijk.
- Ook is het prettig om wat meer perspectief te krijgen. Bijvoorbeeld bij het vervangen van de cv-ketel. Wanneer er vanuit de gemeente plannen liggen op korte termijn, dan willen inwoners dit weten. Maar ook wanneer er in een wijk de komende 10 jaar nog niets gebeurt. Een globale planning tot 2030.

Tips (vervolg)

- Communicatie is heel belangrijk, zeker ook aandacht voor de doelgroep met een wat lager iq die moeite kunnen hebben met moeilijke woorden.
- Suggestie voor spoor 0 → isolatie. (NB: bij alle sporen is aandacht voor isolatie is)
- De mogelijkheid voor het aanvragen van een energiescan via de gemeente is heel goed. De gemeente wordt gezien als een betrouwbare partij.

Ten slotte

Er wordt gevraagd aan de klankbordgroep hoe zij denken over kleinschalige gezamenlijke initiatieven, zoals bijvoorbeeld warmte uit de grond halen. Een iemand heeft hier ervaring mee en licht toe hoe dit bij haar is gegaan. Bij haar was het echter een individueel initiatief.

In het kader van de kleinschalige gezamenlijke initiatieven wordt gevraagd of er ook mogelijkheid is om samen met burens gebruik te maken van de opbrengst van zonnepanelen. Zeker wanneer de salderingsregeling stopt kan dit soort initiatieven ontstaan. Er wordt aangegeven dat dit ook in het bedrijfsleven wordt onderzocht. Dit kan bijdragen aan het verlagen van de belasting op de energienetten. Daarnaast wordt de hoop uitgesproken dat er een stuk buurtopslag komt waarin te veel geproduceerde stroom opgeslagen kan worden.